

ZZ-290/2012

STANOWISKO

ZARZĄDU GŁÓWNEGO NIEZALEŻNEGO SAMORZĄDNEGO

ZWIĄZKU ZAWODOWEGO POLICJANTÓW

w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 330)

Zarząd Główny Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Policjantów **podtrzymuje swoje uwagi**

zawarte w opinii z dnia 9 lutego 2012 roku skierowanej do Ministra Spraw Wewnętrznych w odniesieniu do ówczesnego projektu rządowego datowanego 10.01.2012 roku (opinia w załączeniu).

Projekt ustawy zawarty w druku sejmowym nr 330 odbiega od opiniowanego w lutym br. przez ZG NSZZ Policjantów pozornie jedynie w stosunkowo niewielkim stopniu, jednak wprowadzona obecnie zmiana zasad naliczania podstawy wymiaru emerytury, którą miałoby stanowić średnie uposażenie należne przez okres kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych przez żołnierza lub funkcjonariusza, kłóci się zarówno ze stanowiskiem NSZZ Policjantów i pozostałych związków zawodowych reprezentujących funkcjonariuszy służb mundurowych w tej sprawie, jak i z ustaleniami zespołu rządowo – związkowego, podczas których nigdy nie padła podobna propozycja. Należy zauważyć, że jakakolwiek zmiana zasad naliczania podstawy wymiaru emerytury w kierunku uznania za nią średniego uposażenia należnego przez okres roku, trzech lub więcej miałaby sens jedynie w przypadku gruntownej modyfikacji systemu płac funkcjonariuszy, pozwalającej na wydatny wzrost procentowego udziału dodatku służbowego i

funkcyjnego w uposażeniu oraz powiązanie wysokości tych dodatków ze stażem służby. Należałoby również zagwarantować wówczas w ustawie coroczną waloryzację uposażeń co najmniej o stopę przewidywanej inflacji. Zastrzeżenie to jest uzasadnione, biorąc pod uwagę, iż np. w latach 2010 - 2011 uposażenia funkcjonariuszy Policji były zamrożone, a w roku 2009 kwota bazowa, której wielokrotność stanowi przeciętną płacę funkcjonariuszy, była dla naszej grupy zawodowej zwaloryzowana o dwa punkty procentowe mniej niż dla większości grup zawodowych wchodzących w skład państwowej sfery budżetowej (1,9% wobec 3,9% dla większości pracowników p.s.b.). **Trzeba też podkreślić, iż zapis projektu mówiący o tym, że podstawę wymiaru emerytury stanowi średnie uposażenie funkcjonariusza należne przez okres kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez funkcjonariusza, nigdy nie był konsultowany ze związkami zawodowymi.** Projekt rządowy

ze stycznia br. mówił o tym, że podstawę taką winno stanowić średnie uposażenie funkcjonariusza należne przez okres kolejnych 3 lat kalendarzowych. Obecny brak konsultacji społecznych w odniesieniu do tak ważnego zapisu stanowi jaskrawe naruszenie ustawy o związkach zawodowych i złamanie zasad dialogu społecznego obowiązujących w naszym kraju.

Proponowany obecnie w ustawie emerytalnej dla służb mundurowych art. 18 f oznacza de facto zakamuflowany system składkowy, zaś z przeprowadzonych symulacji wynika, że realna stopa zastąpienia w nowym systemie wyniesie zaledwie ok. 52% (dziś jest to 75% ostatniego uposażenia). Istnieje również realna obawa zamiaru rozciągnięcia art. 18 b na obecnie zatrudnionych funkcjonariuszy, co zaowocowałoby trudną do wyobrażenia skalą odejść ze służby oraz protestów ze strony związków zawodowych.

Zaproponowana w projekcie metoda obliczania podstawy wymiaru emerytury uniemożliwia ponadto wpływ funkcjonariusza na jej wysokość, inaczej niż ma to miejsce w innych zawodach, np. przy podejmowaniu dodatkowego zatrudnienia, bądź innego zajęcia zarobkowego, realnie zwiększających realną wartość przyszłego świadczenia emerytalnego. Analogicznie jak w systemie powszechnym należałoby zatem obliczać podstawę wymiaru emerytury z całości osiągniętych w 10 latach dochodów policjanta. Niezależnie od tego NSZZ Policjantów podtrzymuje pogląd, że podstawę wymiaru emerytury również w nowym systemie powinno stanowić uposażenie należne funkcjonariuszowi na ostatnio zajmowanym stanowisku.

W projekcie zawartym w druku sejmowym 330 nadal proponuje się uchylenie art. 69 *Ustawy o Policji*, gdy tymczasem dotycząca brzmienia tego artykułu propozycja ZG NSZZ Policjantów dokonania zmiany jedynie w jego ust. 1, w której konsekwencji art. 69 otrzymałby brzmienie:

"Art. 69. 1. Policjant po 15 latach służby nabywa prawo do emerytury policyjnej, z wyjątkiem funkcjonariuszy przyjętych do służby po raz pierwszy po 31 grudnia 2012 roku, do których mają zastosowanie przepisy rozdziału 1a ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji...

2. Policjant, który stał się inwalidą, jest uprawniony do policyjnej renty inwalidzkiej.

3. Członkowie rodzin po zmarłych policjantach są uprawnieni do policyjnej renty rodzinnej.

4. Zasady przyznawania świadczeń określonych w ust. 1-3 normują przepisy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpiecze

**ń
stwa Wewn
ę
trznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Stra
ż
y Granicznej, Biura Ochrony Rz
ą
du, Pa
ń
stwowej Stra
ż
y Po
ż
arnej i Słu
ż
by Wi
ę
ziennej oraz ich rodzin".**

w żadnym stopniu nie stoi w sprzeczności z obecnym projektem, a wręcz przeciwnie – daje do datkowe gwarancje respektowania uprawnień emerytalnych policjantów poprzez umieszczenie stosownego zapisu w ustawie pragmatycznej. Należy podkreślić, iż proponowany przez ZG NSZZ P zapis art. 69 ust. 1

Ustawy o Policji

jest w tym zakresie zgodny ze stanowiskiem zawartym w opinii prawnej sporządzonej 1 lutego 2012 roku przez adwokat Martę Derlatka – byłego sędziego Trybunału Konstytucyjnego, której

zdaniem powyższa propozycja pozwoli na wprowadzenie zmian przy poszanowaniu wynikających z art. 2

Konstytucji RP

zasad prawidłowej legislacji. Zawarte w uzasadnieniu obecnego projektu zdanie, iż „uznano, że jest nieuzasadnionym umieszczanie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy oraz ich rodzin w ustawach pragmatycznych służb, w sytuacji gdy istnieją odrębne regulacje prawne w tym zakresie” jest tym bardziej nieprzekonujące, że przepis art. 69

Ustawy o Policji

dotyczy nie tylko emerytur, ale również policyjnych rent inwalidzkich i rodzinnych, tak więc wykreślenie go z ustawy powodowałoby powstanie istotnej luki prawnej. Należy podkreślić, że zawarte w art. 69 ustawy o Policji sformułowanie, iż "policjant po 15 latach służby nabywa prawo do emerytury policyjnej" oraz dotyczące tej kwestii zdanie z art. 12 ustawy z dnia 18 lutego 1994 roku o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, że "emerytura policyjna przysługuje funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby, który w dniu zwolnienia posiada 15 lat służby w Policji ...", nie są tożsame. Stwierdzenia, że policjant "nabywa prawo do emerytury" oraz "emerytura policyjna przysługuje funkcjonariuszowi" nie oznaczają dokładnie tego samego, o czym świadczą liczne opinie prawne sformułowane przez ekspertów w tej materii. Nie ulega też wątpliwości, że to przede wszystkim w policyjnej ustawie pragmatycznej powinien znajdować się przepis wskazujący uprawnienia emerytalne i rentowe funkcjonariuszy.

Ustawa o Policji określa bowiem uprawnienia, jakie funkcjonariusz nabywa z chwilą przyjęcia do służby oraz w okresie jej pełnienia aż do czasu zwolnienia ze służby, natomiast Ustawa o zaopatrzeniu emerytalnym reguluje kwestię przyznawania emerytur i rent oraz sposób ich naliczania. Uchylenie zatem art. 69 w Ustawie o Policji stanowi niebezpieczny precedens i zmierza do pozbawienia funkcjonariuszy uprawnień gwarantowanych ustawowo.

Nadal zignorowana została także wcześniejsza uwaga ZG NSZZ Policjantów dotycząca konieczności usunięcia z *ustawy o Policji* art. 41 ust. 2 pkt 4 mówiącego o możliwości zwolnienia policjanta ze służby w przypadku nabycia prawa do emerytury z tytułu osiągnięcia 30 lat wysługi emerytalnej, który pozostaje w rażącej sprzeczności z ideą nowelizacji ustawy emerytalnej, mającej zachęcać policjantów do dłuższego pozostawania w służbie. Zapis ten jest również sprzeczny z orzeczeniami Naczelnego Sądu Administracyjnego, który już kilkakrotnie uznał go za dyskryminację ze względu na wiek – patrz m. in. prawomocny wyrok z dnia 15 grudnia 2009 r., I OSK 649/09. Zapis ten stoi także w jawnej sprzeczności z Dyrektywą Rady Europy 2000/78/WE z 27 listopada 2000 roku ustalającej ogólne warunki ramowego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy (Dz.Urz. WEL 303 z 2 grudnia 2000 roku). Również

Rzecznik Praw Obywatelskich w wystąpieniu skierowanym w czerwcu 2011 roku do Premiera RP stwierdza, że „przepisy art. 41 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2007 r. Nr 43, poz. 277 ze zm.) wskazujące nabycie uprawnień emerytalnych i posiadanie odpowiedniej wysługi lat jako samoistną przesłankę umożliwiającą zwolnienie ze służby, mogą zostać ocenione jako stanowiące

dyskryminację ze względu na wiek”.

Należy zwrócić uwagę, że przepis art. 41 ust. 2 pkt 4 ustawy o Policji mówi o możliwości zwolnienia policjanta po osiągnięciu 30 lat wysługi emerytalnej, a nie służby w Policji. Oznacza to dopuszczenie możliwości zwolnienia policjanta mającego np. 16 lat służby w Policji i 14 lat wcześniejszej pracy „w cywilu”. NSZZ Policjantów zna przypadki praktycznego stosowania tego przepisu wobec funkcjonariuszy poniżej 50. roku życia. Alternatywą dla wykreślenia art. 41 ust. 2 pkt 4 ustawy o Policji mogłoby być wprowadzenie kontroli związku zawodowego policjantów w przypadkach zwolnień ze służby w ww. trybie i następujące zmodyfikowanie art. 43 ustawy o Policji:

"Art. 43.

3. Zwolnienie policjanta ze służby na podstawie art. 41 ust. 2 pkt 4, 5 i 8 może nastąpić po zasięgnięciu opinii organizacji zakładowej zawodowego policjantów."

Proponowana modyfikacja treści art. 43 ust. 3 ustawy o Policji pozwoliłaby, podobnie jak w przypadku zwolnień ze względu na tzw. ważny interes służby oraz po popełnieniu czynu o znamionach przestępstwa albo przestępstwa skarbowego, jeżeli popełnienie czynu jest oczywiste i uniemożliwia pozostanie policjanta w służbie, zapobiec sytuacjom usuwania funkcjonariuszy ze służby bez dostatecznie uzasadnionej przyczyny, bądź też z powodu samowoli czy nawet złośliwości przełożonych.

Przyjęty przez Sejm i skierowany do Komisji Nadzwyczajnej projekt ustawy nadal zawiera niestety w swoim uzasadnieniu sformułowanie, iż „służby mundurowe posiadają uprzywilejowany system emerytalny”, które w przypadku szerszego upowszechnienia może wywoływać niepotrzebne i nieuzasadnione emocje w opinii publicznej. W odróżnieniu od projektu rządowego ze stycznia br., gdzie do „grup emerytalnie dziś uprzywilejowanych” zaliczono górników, księży, sędziów, prokuratorów oraz funkcjonariuszy formacji umundurowanych i żołnierzy zawodowych, w uzasadnieniu projektu obecnego zapisano jedynie, iż „mając na względzie zasadę sprawiedliwości społecznej, wprowadzić należy odpowiednie zmiany w tym zakresie (tzn. dotyczącym stopniowego zrównywania i podwyższania wieku przechodzenia na emeryturę) również w stosunku do przedstawicieli „grup uprzywilejowanych emerytalnie”, bez wskazywania, kto miałby zaliczać się do tych grup. Rodzi to pytanie, czy przypadkiem w chwili obecnej za grupy uprzywilejowane emerytalnie nie uznano przypadkiem wyłącznie przedstawicieli służb mundurowych?

Niepokój ZG NSZZ Policjantów budzi także wyrażane nadal publicznie stanowisko Ministra Finansów, który w wywiadzie dla radia RMF FM z 24 kwietnia 2012 roku stwierdził, że jest zdecydowany, aby rozpocząć następną turę podwyższania wieku emerytalnego mundurowych, przez proste włączenie ich do systemu powszechnego. Dziwi fakt, że Minister Finansów nie utożsamia się ze stanowiskiem rządu, którego jest członkiem. Opinia Ministra Finansów stoi także w jaskrawej sprzeczności m.in. z następującym fragmentem uzasadnienia obecnego projektu: „Zmiana koncepcji systemu zaopatrzeniowego służb mundurowych była przedmiotem wstępnych uzgodnień pomiędzy stronami: rządową i związkową. Strona związkowa była reprezentowana przez przewodniczących związków zawodowych służb mundurowych. Efektem powyższych uzgodnień było podpisanie przez strony umawiające się Komunikatu z prac Zespołu w sprawie nowego modelu emerytalnego służb mundurowych, w którym kierunkowo zaakceptowano zaproponowane przez Rząd zmiany w ramach odrębnego systemu zaopatrzeniowego.” W ocenie ZG NSZZ Policjantów jakiegokolwiek odstępstwo od opisanych uzgodnień stanowi naruszenie fundamentalnych zasad dialogu społecznego w naszym kraju, dając powód do przewidzianych przepisami prawa działań związków zawodowych, z akcją protestacyjną włącznie. Tolerowanie przez Prezesa Rady Ministrów tego rodzaju wypowiedzi Ministra Finansów, prowadzących w prostej linii do destabilizacji służb mundurowych, jest niezrozumiałe i podaje w wątpliwość czystość intencji rządu w tej sprawie. **Jeszcze raz podkreślić też należy, że obecnie skierowany do Sejmu projekt nie został poddany konsultacjom społecznym określonym w ustawie o związkach zawodowych. Powinno to być przyczyną wstrzymania prac nad projektem i ponownego przeprowadzenia wymaganych prawem procedur.**

Przewodniczący

Zarządu Głównego NSZZ Policjantów

Antoni DUDA